

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'G'G
SAAMELAISKÄRJÄT

SÄMMILÄŠ ARÄŠODDÄDEM – RAAVÄ VAANHIMÁID

Sämmiläš aräšoddâdem uáivild kyevti toimähäämi: sämikielâ eenikiellân sárnoo párnái aräšoddâdem sehe kielâ iäláskitte aräšoddâdem, mii uárnejuvoo kulttuur- já kielâpiervâlijn. Toimâhaamij tehálmus iäru lii čuosâttâhjuávkku: kulttuur- já kielâpiervâltoimâ čuosâttâhjuávkun láá vuosâsaajeest toh sämipárnááh, kiäh iä pyevti oppâđ sämikielâ päikkikiellân. Sämikielâ eenikiellân sárnoo párnái aräšoddâdemjuávhuh láá uáivildum vuosâsaajeest toid sämipárnáid, kiäi perruin ohtân eenikiellân lii sämikielâ. Sämmilii aräšoddâdmân pyehtih uuccâđ meid eres ko sämipárnááh, jis juávhust lii saje já peerâ tiävdá eres kriterijd, moh lohtâseh ucâluumân.

Sämmilii aräšoddâdmist olášuttoo sämmiläš pedagogiik, mon vuáđđun láá sämmiliih šoddâdemáárvuh. Sämmilii aräšoddâdem aräšoddâdemvuáváameh vuáduveh táválávt sämmilii ihásâšjurâmân, mast jyehi käävci iveááigán láá jieijah ärbivuáváliih pargoh. Sämmilii aräšoddâdem puoh tooimâ váimusin lii sämikielâ já jyehi párnáa vuoigâdvuotâ jieijäs kielân já kulttuurân. Aräšoddâdmist tuárjuh párnáa persovnlíi kielâpálgá já nanodeh párnáa kulluuvâšvuotâ sämisiärvusân. Lasseen sämmilii aräšoddâdmist nuávditteh puoh taid aräšoddâdem stivrejiejee äššikiirjijd já laavâid, ko mon peri aräšoddâdmist, mon kieldâ uárnee.

Taan ravvust tun kaavnah uánihávt tiäđu sämmilii aräšoddâdmist já toos ucâluumeest.

SÄMIKIELÄLII PÄRNÁA VUOIGÄDVUOTÄ SÄMIKIELÄLII ARÄŠODDÄDMÂN

Aräšoddâdemlaavâ miel kieldâ kalga huolâttid tast, ete páárnáš puáhtá finnid aräšoddâdem párnáa eenikiellân orroo Suomâst sarnum kuulmâ ellee sämikielân (orjäläš-, anaräš- já nuorttäläškielâ). Taat vuoigâdvuotâ kuáská puoh párnáid, kiäh sárnuh sämikielâ eenikiellân oles enâmist.

Eereeb ko eres aräšoddâdem, kieldâst ij lah kenigâsvuotâ ornid aräšoddâdem eidu kielâpiervâlhäämist. Kulttuur- já kielâpiervâltoimâ lii uáivildum vuosâsaajeest taid sämipárnáid, kiäh iä sáárnu sämikielâ (ohtân) päikkikiellân. Kulttuur- já kielâpiervâltoimâ ornim tuárjuh máttááttâs- já kulttuurministeriö staatâtorjuin, já staatâtorjuu jyehimist västid Sämitigge.

MAHT MUN PUÁVTÁM UCÄLUĐ SÄMMILII ARÄŠODDÄDMÂN?

Sämmilii aräšoddâdmân puáhtá uuccâđ siämmáánáál ko mon peri eres kieldâ faallâm aräšoddâdmân. Uuccâmääigih já kieldâi uuccâmmetodeh láá ereslágáneh, já ääigi tääsist orroo tiäđu jieijäs kieldâ tiileest finnee njuolgist ton kieldâst, mii uárnee aräšoddâdem.

Ko peerâ ocá sämmilii aräšoddâdmân, ete huolâtteijeiguin tuálloo savâstállâm, mon ulmen lii karttid, ete mondiet páárnánoccoo saje sämmilii aräšoddâdmist. Savâstállâm siskáldâs lii puoh kieldâin, moh uárnejeh sämmilii aräšoddâdem, siämmáálágán. Savâstálmist kiedâvuššoo om. mii párnáa päikkikielâ lii, maggaar eres kielâpiirâs párnáast lii já magareh jurduuh huolâtteijein láá párnáa kielâ oppâm uulmijn. Savâstállâm ulmen lii kavnáđ aräšoddâdemhäämi, mii västid puoh pyeremustáá párnáa já perruu táárbuid.

OVDÄSVÄSTÄDÄSSYERGIH SÄMMILII ARÄŠODDÄDMIST

Puoh aräšoddâdmân lohtäsejee aášijn lii pyeri lede ohtâvuodâst vuosâsaajeest aräšoddâdem uárnejiei. Aräšoddâdem uárnejiee västid aräšoddâdem vuávâamist já oläšutmist olesvuottân.

Lope- já kocceemvirgádâh kocä puoh aräšoddâdem laavâmiäldäsii oläšuttem meid sämmilii aräšoddâdmist. Lope- já kocceemvirgádâhân puáhtá lede ohtâvuodâst talle, jis aräšoddâdem orniiimist láá vááijuvvuodah tâi ovdâmerkkân aräšoddâdemlaavâ miäldäsäs vuoigâdvuotâ sämikielâlii aräšoddâdmân ij oläšuu.

Sämitigge västid jieijäs uásild sämmilii aräšoddâdem pedagogisii torjust sehe vaanhimij ravviimist kielâ sirdemân já kielâiäláskitmân lohtäsejee aášijn. Sämitigge parga aldasii oovtâstpargo aräšoddâdem uárnejieiguin já sämmilii aräšoddâdem pargeiguin eromášávt sämmilii pedagogiikân kyeskee aášijn.

KULTTUUR- JÄ KIELÄPIERVÄLTOIMÄ

- Toimân puáhtá uuccâđ tain päikkikuudijn kost tot lii
- Uáivildum vuosâsaajeest sämmilijđ párnáid, kiäi päikkikielâ ij lah sämikielâ
- Ulmen toimälâš kyevtkielâläšvuotâ, metodin tievâslâš arädis kielâláv gum
- Toimâ vuáđuduvá sämmilii pedagogiikân
- Ulmen sirdâšum sämikielâlii vuáđumáttááttâsân, kielâláv gum máttááttâsân, kyevtkielâlii máttááttâsân tâi kielâriggodum máttááttâsân
- Kielâ iäláskitem já kielâ oppâm váátá vaanhimijn čonâđâttâm toimân
- Kielâpiervâlân avžuuttuvoo uuccâđ vuálá 3-ihásâžžân, vâi kielâ oppâmân ovdil vuáđumáttááttâs algâtttem páácá tuárvi äigi.
- Noonâ avžuuttâs aräšoddâdmân ucemustáá 25t/okko, vâi kielâ oppâmân lii tuárvi äigi.

SÄMIKIELÄ EENIKIELLÄN SÄRNOO PÄRNÄI ARÄŠODDÄDEM

- Sämikielâlii párnáást lii vuoigâdvuotâ sämikielâlii aräšoddâdmân aassâmsaajeest peerusthännáá/oles enämist
- Uáivildum vuosâsaajeest sämmilijđ párnáid, kiäh sárnuh sämikielâ (ohtân) päikkikiellân.
- Ulmen párnáá kielâtááidu nanodem
- Toimâ vuáđuduvá sämmilii pedagogiikân
- Ulmen sirdâšum sämikielâlii vuáđumáttááttâsân
- Aräšoddâdem puáhtá algâttiđ talle, ko toos lii tárbu
- Aräšoddâdem puáhtá lede meid uásiáigäsäs (vuálá 25t/okko)